

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VIII. Idem (a) Eidem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

NOTÆ.

(a) *Bathon.*] Ita etiam legitur *in 1. collect. sub hoc titul. cap. 9.* & post Concil. Lateran.

p. 6. cap. 29. De Metropoli Bathoniensi nonnulla nota *in cap. 1. de temp. ordin.* Ad eundem etiam casum, & eandem Decretalem spectat sequens textus, quem ex ipsa prima collectione *cap. 10.* ita transcribo.

CAPUT VIII.

Idem (a) *Eidem.*

A Nobis tua discretio requisivit, utrum iis, qui infra nobiles annos matrimonii nomine conjunguntur, vel eorum alteri, antequam ad annos matrimonio aptos perveniat, liceat à matrimonio tali discedere. Ad quod inquisitioni tuæ taliter respondemus, quia pro eo, quod ante nobiles annos conjugalem consensum de suorum patrum solum habent auctoritate, usque ad legitimam ætatem expectare tenentur, & tunc aut confirmant matrimonium, aut si simul esse noluerint, separentur; nisi fortè carnis commixtio antè intervenierit, cum interdum illa tempus anticipare solet pubertatis. Si verò alter eorum ad annos, &c. ut suprà *prox. cap.*

NOTÆ.

(a) *Dem.*] Ita etiam legitur *in cap. 10. hoc tit.* *in 1. collect.*

COMMENTARIUM.

1. De sponsalibus ab impubere celebratis.

DE sponsalibus à puberibus contractis, & eorum obligatione egi *in cap. 2. de sponsalib.* & *in cap. 1. hoc titul.* In præsentia agit de sponsalibus ab impuberibus celebratis, vel ab uno pubere cum alio impubere: circa quos casus sciendum est, quod licet sponsalia post septennium contracta obligent contrahentes, adeo ut ante pubertatem mutuo dissensu ritè dissolvi non possint, post pubertatem tamen iudicio Ecclesiæ per unius, vel utriusque dissensum improbari valent ex præsentia textu, & *cap. 11. hoc titul. in 1. compil.* ubi idem Pontifex ita ait: *Si puella infra decimum annum alicui desponsata fuerit, vel sponsus aliquam infra decimum quartum annum desponsaverit, antequam ad annos pervenerat matrimonio aptos, à pactione nuptiali recedere, & ad aliud matrimonium convolare non possunt; sed cum puella ad nobiles annos, & sponsus ad annos aptos matrimonio pervenerit. tunc de pactione illa complenda, vel recipienda sunt audiendi, & ad complendum matrimonium ab iis, qui matrimonium juraverant, commonendi. Sponsa autem si nubile ætati proxima est, nullus consanguineorum sponsi potest eam sibi matrimonio copulare. Quorum iurium sententia duplicem partem continet, & utriusque non una est ratio; nam prioris ratio descendit ex fragili & lubrico impuberum iudicio, qui cum nec consentire, nec dissentire, nec quæquam scire, aut intelligere credantur, l. ultima, ff. de iuris & facti ignor. l. qui iurasse 26. ff. de iure iur. l. 3. vers. proinde, ff. ad Maced. l. 2. §. quod observari, C. de iure iur. propter calumniam, l. 1. C. de fals. monet. merito hæc facultas dissolvendi sponsalia eis denegatur, ne alioquin eveniat, ut sæpe sapius contrahant, & toties ab sponsalibus resiliant; posterioris verò patris ratio est; nam licet iure cautum sit, impuberes validè ex sponsalibus obligari; eodem tamen iure statutum est, propter imbecillitatem iudicii, ut post pubertatem*

resilire liceat, ut probat Sanchez *lib. 1. de matrim. disp. 51. num. 19.* adeoque hæc facultas competit, ut qui prius ad pubertatem pervenerit, non teneatur alium expectare, sed statim resilire possit: immò & tenebitur, si nolit sponsalia probare, alioquin postea non audietur. Textus sic intelligendus in præsentia capite *de illis, vers. Si verò;* quem post antiquiores ita accipiunt Covarr. *1. p. de matrim. cap. 5. §. 1. num. 1.* Sanchez. *d. disp. 51. num. 9.* Gutierrez. *de matrim. cap. 29. num. 2.* Diversum tamen observatur, cum pubes sponsalia contrahit cum impubere; hic enim et si post pubertatem resilire possit, pubes verò nunquam potest, ex præsentia capite *de illis, vers. Mulier;* idque favore pupilli accepto ferendum est, argumento legis *Julianus 13. §. si quis à pupillo, ff. de act. empti, l. 1. vers. scui, ff. d. rescind. princip. Insti. de auctor. tutor.* Nec obstat textus *in cap. ex litteris 11. hoc tit.* nam rectè respondet Glossa *ibi*, quam sequuntur alii citati à Sanchez *lib. 4. disp. 19. num. 2.* multum interesse inter sponsalia valida, & invalida. Primo casu pubes resilire non potest; immò tenetur expectare ut alter pubes fiat, ex præsentia capite *de illis, vers. Mulier.* Secundo verò casu pubes statim resilire valet, nec pubertatem expectare tenetur, si nolit monitioni Ecclesiæ parere; quo modo accipiendus est textus *in d. cap. ex litteris*, ubi sponsalia per metum celebrata ipso iure invalida fuerunt, ut docent plures, quos refert & sequitur Sanchez *ubi proxime*, et si immeritò dissentiat Cujacius *ibi*. Quod si quis contendat cum Alex. de Nevo *in d. cap. ex litteris num. 5.* metum dumtaxat adhibitum fuisse in deductione in domum, non verò in ipsis sponsalibus, ut ex littera constat. Respondeo cum Sanchez *supra, numero tertio*, textum illum esse suppleendum, ut etiam metus in sponsalibus intercesserit: quæ interpretatio, et si litteræ textus vim inferre videatur, sustineri tamen debet: tum causâ vitandi absurdi, quod ex doctrina Alex. de Nevo colligitur: tum ex eo, quod cum invito animo puella deducta proponatur in domum sponsi, non sine colore præsumptio sumi potest, quod etiam sponsalia præcedentia magis paternâ, quam suâ voluntate contraxerit.

CAP. IX.